

Miša Avramović

UDK 159.944.4

Nezavisni psiholog

Doktorand na Filozofskom fakultetu u Nišu,

Departman za psihologiju

POTENCIJAL ZA SVRSISHODNU AKCIJU U STRESNOJ SITUACIJI

Cilj istraživanja bio je da se utvrdi da li varijable, koje se smatraju antecedentima kognitivnih procena stresa, formiraju određenu strukturu unutar ličnosti koja deluje ometajuće ili podstičuće za osobu. Provedena je kanonička korelaciona analiza. Levi skup činile su sklonosti ka određenim kognitivnim procenama stresa, a desni različiti lični činioci. 287 studenata je popunilo sledeće instrumente: Mera kognitivne procene stresa; Inventar ispitne anksioznosti; Skala generalizovane samoeфикаsnosti; Skala samoeфикаsnosti u pripremi ispita; Skale obrazovnih i ispitnih aspiracija. Dobijene su dve statistički značajne kanoničke korelacije: $Rc1 = 0,68$ i $Rc2 = 0,49$. U levom skupu podataka prvi kanonički faktor je interpretiran kao ometajuća anksioznost, a drugi kao podstičuća anksioznost. U desnom skupu prvi faktor je interpretiran kao potencijal za pasivizaciju osobe, a drugi kao potencijal za aktivaciju osobe. Nakon analize rezultata zaključeno je da u domenu ličnosti postoje stukture u čijoj je osnovi potencijal da se u stresnoj situaciji preduzme svrsishodna akcija.

Ključne reči: potencijal za svrsishodnu akciju, kognitivne procene stresa, podstičuća anksioznost, ometajuća anksioznost

POTENTIAL FOR GOAL-ORIENTED ACTION IN STRESSFUL SITUATION

The aim of this research was to determine whether variables, which are considered as antecedents of stress appraisals, form specific structure within person which acts as facilitating or debilitating factor. A canonical correlational analysis was performed. The left set of variables included tendencies toward specific appraisals, and the right set included different personal factors. 287 students fulfilled these instruments: Stress appraisal measure; Test anxiety inventory; General Self-efficacy Scale; Self-efficacy in exam preparation scale; Scales of educational and exam aspirations. There were two significant canonical correlations: $Rc1 = 0.68$ and $Rc2 = 0.49$. In the left set first canonical variate was interpreted as debilitating anxiety, and second as facilitating anxiety. In the right set first variate was interpreted as potential for passivation, and second as potential for activation. After the analysis it was concluded that there is a structure within personality

representing potential for goal-oriented action.

Keywords: potential for goal-oriented action, stress appraisals, facilitating anxiety, debilitating anxiety